

Sygn. akt V ACa 55/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Irma Kul
Sędziowie:	SA Roman Kowalkowski (spr.) SA Maria Sokołowska
Protokolant:	sekretarz sądowy Żaneta Dombrowska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko (...) we W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego we W.

z dnia 28 października 2013 r. sygn. akt I C 14/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt VACa 55 /14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 października 2013r. Sąd Okręgowy we W. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci aktu notarialnego sporządzonego (...) przez notariusza J. F. w Kancelarii Notarialnej we W. rep. (...) w zakresie jego(...), w którym powódka M. M. poddała się egzekucji kredytu do wysokości dwieście dwadzieścia tysięcy zł. wraz z należnymi odsetkami określonymi w umowie kredytowej, wobec pozwanej (...) we W., w przypadku niewykonania bądź nienależytego wykonania przez J. K. umowy kredytowej nr (...) (...)zaopatrzonego w klauzulę wykonalności

postanowieniem Sądu Rejonowego we W. z dnia 15 grudnia 2009r. wydanego w sprawie (...) i orzekł o kosztach postępowania.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu (...) J. K. zawarł z pozwaną (...) we W. umowę kredytową nr (...), w wyniku której otrzymał kredyt w wysokości 220 000 zł. Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiły weksel in blanco, cesja z umowy ubezpieczenia i zobowiązanie do ustanowienia hipoteki przez powódkę M. M., która jednocześnie kredyt ten poręczyła.

W dniu (...) zmarł kredytobiorca J. K.. Zarząd pozwanej podjął uchwałę (...) z której treści wynikało, że wypowiedział J. K. umowę o kredyt nr (...) z dnia (...) Pismem z dnia 30 lipca 2008r. skierowanym do powódki pozwana poinformowała ją o tym wypowiedzeniu określając termin tego wypowiedzenia na 30 dni od daty otrzymania pisma informacyjnego. Kwota zadłużenia z tytułu umowy kredytowej z dnia (...) wynosiła wówczas 220 289 zł 77 gr. z czego kapitał kredytu stanowiła kwota 213 690 zł 01 gr.

W dniu 5 sierpnia 2008r. powódka M. M. złożyła oświadczenie ustanawiające hipotekę zwykłą zabezpieczającą spłatę kapitału kredytu w kwocie

220 000 zł oraz hipotekę kaucyjną zabezpieczającą spłatę odsetek do kwoty 240 000 zł na nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...), mającej urządzoną w Sądzie Rejonowym we W. księgę wieczystą Kw. nr (...). Podpis pod tym oświadczeniem został złożony przez powódkę w obecności notariusza.

W dniu 13 sierpnia 2008r. powódka M. M. złożyła do Sądu Rejonowego we W. wniosek o wpis dwóch hipotek do księgi wieczystej Kw. nr (...).

W dniu (...) powódka M. M. złożyła przed notariuszem J. F. w formie aktu notarialnego rep. (...) oświadczenie, w którym jako poręczyciel udzielonego J. K. kredytu zgodnie z umową kredytową nr (...) z dnia (...), na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania przez J. K. tejże umowy, na warunkach z niej wynikających poddała się dobrowolnie egzekucji wobec pozwanej wprost z tego aktu, z całego jej majątku co do kwoty udzielonego kredytu do wysokości 220 000 zł. wraz z należnymi zmiennymi odsetkami określonymi uchwałą zarządu pozwanej. Pozwana mogła wystąpić z wnioskiem o nadanie temu aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności w terminie 2 lat od upływu spłaty udzielonego kredytu.

W (...) tegoż aktu notarialnego postanowiono, że wypisy tego aktu mogą być wydawane również J. K..

Postanowieniem z dnia (...) w sprawie (...) Sąd Rejonowy we W. nadał klauzulę wykonalności temu aktowi notarialnemu.

W oparciu o ten tytuł wykonawczy komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla (...) w W. I. G. wszczął w dniu (...) postępowanie egzekucyjne w sprawie (...) przeciwko M. M.. Prowadzenie tej egzekucji przejął od dnia (...) komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) D. W. prowadząc ją pod sygnaturą (...).

W dniu (...) komornik przy Sądzie Rejonowym we W. A. T. wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie (...) w oparciu o ten sam tytuł wykonawczy, ale egzekucja została skierowana do nieruchomości powódki położonej w K. przy ulicy (...).

Czyniąc te ustalenia Sąd Okręgowy argumentował, że bezsporną okolicznością było to, że powódka M. M. była poręczycielką kredytu pobranego w wysokości 220 000 zł przez J. K. na podstawie umowy kredytowej nr (...) zawartej przez niego w dniu (...) z pozwaną (...) we W. .

Nie było wątpliwości co do tego, że kredyt ten nie został spłacony, a jego kredytobiorca J. K. zmarł (...) oraz to, że (...) powódka M. M. złożyła przed notariuszem J. F. w formie aktu notarialnego (...) oświadczenie, w którym jako poręczyciel kredytu udzielonego J. K. w dniu (...) nr umowy (...) w wysokości 220 000 zł z rozłożoną jego spłatą na 60 miesięcy, tj. do dnia (...) i zmiennym oprocentowaniem określonym uchwałą zarządu pozwanej (...) we W., poddała się dobrowolnej egzekucji z tego aktu notarialnego z całego swojego majątku w przypadku niewykonania bądź

nienależytego wykonania przez J. K. powołanej umowy kredytowej na warunkach z niej wynikających. Pozwana mogła wystąpić z wnioskiem o nadanie temu aktowi jako tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności w terminie 2 lat od upływu terminu spłaty udzielonego kredytu .

Bezspornym było również, że temu aktowi notarialnemu Sąd Rejonowy we W. nadał klauzulę wykonalności.

Podzielając zarzuty podniesione przez powódkę Sąd Okręgowy wskazał, że warunek z art. 89 k.c. oznacza oświadczenie woli, mocą którego osoba dokonująca czynności prawnej [składająca oświadczenie woli] uzależnia powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej od zdarzenia przyszłego i niepewnego. Unormowanie to nie dotyczy zdarzeń, o których strona lub obie strony nie wiedzą, że już nastąpiły.

W przepisie wyróżniono dwa rodzaje warunku :

- 1) warunek zawieszający wyrażający się w tym, że w razie jego nastąpienia powstaje skutek prawny czynności prawnej;
- 2) warunek rozwiązujący - jego ziszczenie się powoduje wygaśnięcie skutku czynności prawnej.

Można również mówić o warunku niemożliwym, a więc takim którego spełnienie się w żadnych okolicznościach nie jest możliwe. Chodzi o warunek, który wykracza poza obiektywne i subiektywne możliwości człowieka w normalnym stanie rzeczy.

Powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można zatem uzależnić jedynie od wystąpienia zdarzenia, które nosi określone cechy - mianowicie ma ono charakter przyszły i niepewny.

Owarunku zawieszającym mówi się wówczas, gdy powstanie skutku czynności prawnej uzależnione jest od zdarzenia przyszłego i niepewnego.

Na to, że taki warunek został zawarty w złożonym (...) oświadczeniu powoływała się powódka wskazując, że warunek ten ziszcł (...)kiedy to zmarł J. K., gdyż z tym dniem przestała być wykonywana umowa kredytowa z dnia (...), a skoro tak, to poddanie się przez nią egzekucji nie mogło być w dacie składnia przez nią w tym zakresie oświadczenia potraktowane jako warunek w rozumieniu art. 89 k.c. Nie może być bowiem przedmiotem warunku zdarzenie, które już nastąpiło.

Niezaprzeczalnym było, że w(...) oświadczenia z dnia (...)złożonym przez powódkę M. M. w formie aktu notarialnego (...)znalazł się warunek zawieszający, gdyż powódka jako poręczyciel kredytu udzielonego przez pozwaną J. K., poddała się dobrowolnie egzekucji na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania przez kredytobiorcę umowy kredytowej z dnia (...)

W orzecznictwie nie jest jednolicie rozstrzygana kwestia, czy niewykonanie zobowiązania przez dłużnika może być użyte w charakterze warunku, od którego uzależniono powstanie innego stosunku zobowiązaniowego.

W wyrokach z dnia 5 marca 1999 r., I CKN 1069/98 [OSNC 1999, nr 9, poz. 160], z dnia 5 czerwca 2002 r., II CKN 701/00 [OSP 2003, nr 10, poz. 124] i z dnia 11 października 2002 r., I CKN 1044/00 [niepubl.] Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że jako warunek nie może być kwalifikowane takie zdarzenie prawne, które stanowi treść czynności prawnej i objęte jest wyłącznie wolą stron.

Także w wyroku z dnia 29 maja 2000 r., III CKN 246/00 [OSNC 2000, nr 11, poz. 213] Sąd Najwyższy uznał, że warunkiem w rozumieniu art. 89 k.c. nie może być zastrzeżenie umowne, które wprowadzie uzależnia skuteczność czynności prawnej od zdarzenia przyszłego i niepewnego, ale nie jest zdarzeniem zewnętrznym w stosunku do czynności prawnej, a ponadto jego spełnienie jest całkowicie uzależnione od woli zobowiązanego.

Z kolei w wyrokach z dnia 27 czerwca 1995 r., I CR 7/95 [OSNC 1995, nr 12, poz. 183] oraz z dnia 8 marca 2002 r., III CKN 748/00 [OSNC 2003, nr 3, poz. 33]

Sąd Najwyższy stanął natomiast na stanowisku, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika może być uznane za warunek w rozumieniu art. 89 k.c. Pogląd ten znajduje oparcie w dominującym w ostatnich latach nurcie naukowym, w którym podkreśla się, że niewykonanie zobowiązania jest z reguły rezultatem różnych okoliczności i dlatego nie można sprowadzać go jedynie do braku woli dłużnika w tym względzie.

Zapłata długu jest czymś więcej niż oświadczeniem woli. Na stan zapłaty składa się nie tylko wola dłużnika, ale też inne okoliczności faktyczne, tworzące razem stan odpowiadający pojęciu warunku jako niepewnego zdarzenia, które ujawnią się w przyszłości.

Potwierdzeniem tej tendencji jest również stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do jednego z najnowszych wyroków z dnia 29 kwietnia 2009 r. II CSK 614/08 [OSNC 2010/2/32].

Takie też stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie (...), gdzie w uzasadnieniu postanowienia z dnia 22 czerwca 2011 r. udzielającego zabezpieczenia roszczenia powódki w niniejszej sprawie, stwierdził, że „niewykonanie zobowiązania jest z reguły rezultatem różnych okoliczności i dlatego nie może sprowadzać się do braku woli dłużnika”, a skoro tak to „możliwe jest uznanie takiego zastrzeżenia za warunek w rozumieniu art. 89 k.c.”.

Skoro zatem niewykonanie bądź też nienależyte wykonanie zobowiązania przez dłużnika może być uznane za warunek w rozumieniu art. 89 k.c. wobec tego Sąd Okręgowy dokonał jego analizy w kontekście okoliczności, które legły u podstaw niewykonania przez dłużnika głównego pozwanej J. K. zobowiązania spłaty kredytu wynikającego z umowy kredytowej nr (...) z dnia (...)

Niewykonanie tego zobowiązania przez J. K. było niezależne od jego woli, gdyż w dacie składania przez powódkę - jako poręczyciela tego zobowiązania - oświadczenia woli o dobrowolnym poddaniu się egzekucji, tj. (...) z umowy kredytowej nr (...), dłużnik główny już nie żył albowiem(...) Oświadczenie z dnia(...) złożone zostało przez powódkę pod warunkiem zawieszającym, tj. na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania przez J. K. z umowy kredytowej nr (...). Tak sformułowany w oświadczeniu (...)

(...)warunek był w tej dacie niemożliwy do spełnienia, gdyż J. K. już nie żył.

Warunek niemożliwy do spełnienia to taki, gdy - oceniając rzeczywistość obiektywnie - zdarzenie, któremu nadano rangę warunku, nie może wystąpić.

Skoro więc istotą czynności warunkowej jest powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej uzależnione od zdarzenia, którego wystąpienie jest niepewne, a element wymaganej niepewności odpadnie, gdy w świetle posiadanej wiedzy oraz doświadczenia życiowego wiadomo będzie, że zdarzenie, któremu nadano rangę warunku, nie nastąpi, wówczas cała czynność traci rację bytu.

Tego rodzaju warunek zawieszający zawierało oświadczenie złożone przez powódkę M. M. (...). w formie aktu notarialnego (...) (...).

Zgodnie więc z art. 94 k.c. warunek niemożliwy pociąga za sobą nieważność czynności prawnej, gdy jest zawieszający, a zatem czynność prawna w postaci oświadczenia woli (...)złożonego przez powódkę w formie aktu notarialnego (...)mocą którego poddała się ona jako poręczyciel na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania przez J. K. umowy kredytowej, dobrowolnej egzekucji do kwoty udzielonego przez pozwaną w dniu (...) J. K. kredytu w wysokości 220 000 zł wraz z należnymi odsetkami, jest nieważna z mocy prawa.

Czynność prawna dotknięta taką nieważnością nie wywołuje żadnych skutków w sferze cywilnoprawnej, a zatem nie może jej być skutecznie nadana klauzula wykonalności, jeśli miała ona w momencie jej podejmowania charakter tytułu egzekucyjnego.

W uzasadnieniu do wyroku z dnia 18 stycznia 2008r. V CSK 368/07 Sąd Najwyższy stwierdził, że tytuł wykonawczy jakim jest akt notarialny zaopatrzony w sądową klauzulę wykonalności, nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej i art.

840 § 1 pkt.1 k.p.c. zezwala wówczas na kwestionowanie istnienia obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (niebędącym orzeczeniem sądu). Może to nastąpić przez wykazanie nieważności czynności prawnej, która stanowiła źródło powstania obowiązku, co do którego wykonania dłużnik poddał się w akcie notarialnym egzekucji " [niepubl. LEX nr 515713] .

Skoro więc oświadczenie (...)zawarte w formie aktu notarialnego zawierało w swojej treści nieważną czynność wobec tego istniały pełne podstawy do tego, aby na podstawie art. 840 par. 1 pkt. 1 k.p.c. pozbawić wykonalności tytuł wykonawczy w postaci aktu notarialnego sporządzonego (...) przez notariusza J. F. w Kancelarii Notarialnej we W. rep. (...) w zakresie jego (...)w którym powódka M. M. poddała się egzekucji kredytu do wysokości 220 0000 zł [dwieście dwadzieścia tysięcy] wraz z należnymi odsetkami określonymi w umowie kredytowej, wobec pozwanej (...) we W., w przypadku niewykonania bądź nienależytego wykonania przez J. K. umowy kredytowej nr (...) z dnia (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego we W. z dnia (...) wydanego w sprawie (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego nie została również skutecznie wypowiedziana przez pozwaną dłużnikowi głównemu J. K. umowa kredytowa nr (...) z dnia (...)

Z zawiadomienia (...)o wypowiedzeniu tej umowy skierowanego do powódki M. M. wynika, że umowa ta została wypowiedziana J. K. w oparciu o uchwałę(...)zarządu pozwanej z dnia (...) W tej dacie J. K. już nie żył wobec czego nie było możliwym doręczenie mu zawiadomienia o wypowiedzeniu umowy kredytowej, a tym samym nie mógł ona zapoznać się treścią oświadczenia woli, jakim było wypowiedzenie przez pozwaną tej umowy.

Zgodnie zaś z art. 61 k.c. odwołanie takiego oświadczenia jest skuteczne, jeżeli doszło jednocześnie z tym oświadczeniem lub wcześniej.

Tym samym więc nadal obowiązywały postanowienia umowne z dnia (...), a więc także system spłaty ratalnej kredytu, który zakończył swój bieg (...)

Gdyby więc oświadczenie z dnia (...)nie było dotknięte nieważnością , to na dzień nadawania aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności z całą pewnością nie była wymagalna kwota 220 000 zł wraz z odsetkami, która podlegałaby egzekucji, lecz niespłacone do dnia (...) raty kapitału kredytu [kwota około 92 000 zł] wraz z należnymi odsetkami.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 840 par. 1 pkt. 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu rozstrzygnął o kosztach procesu na podstawie art. 98 par. 1 i 3 k.p.c.

W apelacji od tego wyroku strona pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego mające wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- art. 89 kc w zw. z art. 94 kc poprzez zastosowanie tych przepisów i uznanie, że zastrzeżenie umowne zawarte w akcie notarialnym z dnia (...) w brzmieniu „M. M. oświadczyła, że jako poręczyciel udzielonego J. K. kredytu (...), na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania przez J. K. umowy kredytowej na warunkach z niej wynikających poddaje się dobrowolnie co do kwoty udzielonego kredytu do wysokości 220.000 zł wraz z należnymi odsetkami (...) egzekucji wobec (...) (...) (...) wprost z niniejszego aktu, z całego swojego majątku, stosownie do art. 777 § 1 pkt 5 kpc” - stanowi warunek zawieszający i niemożliwy do spełnienia, co pociąga za sobą nieważność czynności prawnej, mimo, że zdarzenie, od którego uzależniono skutki czynności prawnej nie było zdarzeniem przyszłym i niepewnym, a stanowiło zdarzenie, które nastąpiło w przeszłości i znane było stronie składającej oświadczenie przed datą dokonania czynności prawnej, co wynika z okoliczności w jakich było złożone, które Sąd powinien uwzględnić.

- art. 876 § 1 kc poprzez jego niezastosowanie i nieuznanie, że sporne zastrzeżenie umowne stanowiło jedynie powtórzenie ustawowej definicji poręczenia i zostało w akcie zawarte tylko dlatego, że M. M. składała swoje oświadczenia jako poręczyciel długu, co wynika wprost z treści aktu notarialnego.
- art. 61 § 1 kc w zw. z art. 881 kc, 884 § 1 kc i art. 366 § 1 kc poprzez błędne zastosowanie tych przepisów i uznanie przez Sąd, że do nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy przez pozwanego wobec powódki, która jako współdłużnik solidarny z tytułu udzielonego poręczenia opowiadała za cały dług i wierzyciel był uprawniony bezpośrednio do poręczyciela wystąpić o zaspokojenie swoich roszczeń, w tym był uprawniony do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu i postawienia w stan wymagalności całego zadłużenia.

Zarzucała też naruszenie przepisów postępowania, co mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia tj.:

- art. 840 § 1 pkt 1 kpc poprzez jego zastosowanie i uwzględnienie powództwa.
- art. 316§ 1 kpc poprzez nierozważenie w sprawie wszystkich istotnych okoliczności sprawy ujawnionych w toku postępowania, a mianowicie, że powódka była poręczycielką długu, uznawała istnienie długu, złożyła sporne oświadczenie w celu polubownej spłaty zadłużenia, oświadczenie to nie miało charakteru warunkowego i było złożone przez powódkę jako poręczycielką długu,
- art. 777 § 1 pkt 5 kpc poprzez jego niezastosowanie i nierozważenie przez Sąd, czy sporne zastrzeżenie umowne stanowi warunek aktu notarialnego jako wymóg formalny aktu notarialnego upoważniający wierzyciela do prowadzenia przeciwko dłużnikowi egzekucji.

Wskazując na te zarzuty domagała się zmiany wyroku i oddalenia powództwa. W uzasadnieniu apelacji argumentowała, że oświadczenie złożone przez powódkę w spornym akcie notarialnym nie było warunkowe tylko powtarzało formułę poręczenia, gdyż powódka taką rolę pełniła poręczając wcześniej udzielony kredyt dłużnikowi głównemu. Nadto twierdziła, że skoro zdarzenie, które zostało potraktowane w spornym akcie notarialnym za warunek takim być nie może, gdyż nastąpiło wcześniej, nie może być traktowane jako warunek niemożliwy, co - zdaniem skarżącej - nietrafnie uczynił Sąd Okręgowy. Jej zdaniem zastrzeżenie warunku nie było wolą stron, zatem o warunku nie może być mowy co najwyżej jako konstrukcji tytułu egzekucyjnego z art. 777 § 1 pkt 5 kpc.

W odpowiedzi na apelację powódka wносиła o jej oddalenie i obciążenie pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie jest zasadna. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia, gdyż wynikają z niewadliwej oceny okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia i zostały poczynione w sposób nie naruszający zasad określonych w art. 233 § 1 kpc.

Podobnie Sąd Apelacyjny podziela wnioski przyjęte w zaskarżonym wyroku związane z charakterem oświadczenia powódki złożonego w akcie notarialnym o poddaniu się egzekucji sprowadzające się do kwalifikowania go jako warunku z art. 89 kc.

Trafnie bowiem Sąd Okręgowy założył, że oświadczenie powódki o poddaniu się egzekucji miało warunkowy charakter, gdyż to wynika w jednoznaczny sposób z jego treści. Pozwana chociaż twierdzi, że było inaczej, nie przedstawiła żadnego dowodu pozwalającego inaczej ocenić jego charakter. Podkreślić przy tym trzeba, że nie ma znaczenia dla możliwości kwalifikowania oświadczenia powódki to czy konieczność jego złożenia była warunkowana charakterem konstrukcji tytułu egzekucyjnego, o którym mowa w art. 777 § 1 pkt 5 kpc. Istotne jest bowiem to jaką ma treść to oświadczenie i w konsekwencji jakie wywiera skutki.

Znamienne jest, że powódka ukryła przed notariuszem sporządzającym akt notarialny (tak w każdym razie można wnioskować z jego treści), który po spełnieniu się określonych w nim warunków miał stać się tytułem egzekucyjnym,

fakt istotny dla przyjętej w nim konstrukcji jej odpowiedzialności, a mianowicie, że dłużnik główny J. K. już nie żył. Wynika to z uczynionego w nim zastrzeżenia co do możliwości wydawania odpisów aktu określonym osobom, w tym właśnie nieżyjącemu J. K..

To spostrzeżenie nasuwa podejrzenie albo co do rzeczywistych intencji składającej oświadczenie, albo przesądza o zamierzonym działaniu w obawie przed odmową dokonania oczekiwanej czynności notarialnej. Pokazuje jednak, że intencją powódki

- czego pozwana skutecznie nie podważyła - było złożenie oświadczenia o poddaniu się egzekucji warunkowanego ziszczeniem się określonych w nim okoliczności.

Trudno zgodzić się z skarżącą, że oświadczenie powódki, zawarte w § 2 aktu notarialnego z(...) zostało złożone dla podkreślenia charakteru jej odpowiedzialności jako poręczyciela, albowiem nie wynika to z jednoznacznej jego treści. Wyjaśnienie charakteru tej odpowiedzialności i powodów, dla których składa oświadczenie o poddaniu się egzekucji zawiera pierwsza część oświadczenia poprzedzającego słowa „...zgodnie z powołaną wyżej w § 1 tego aktu Umową kredytową...”. Używając bowiem słów „...M. M. oświadczyła, że jako Poręczyciel udzielonego J. K. kredytu...” w dostateczny sposób wyjaśniła przyczynę, a więc *causa* dokonywanej czynności. Z istoty poręczenia wynika przecież, że odpowiedzialność poręczyciela powstaje, gdy dłużnik główny nie wykonuje poręczonego zobowiązania. Co więcej odwołując się po tych słowach do opisanej w(...) umowy kredytowej potwierdziła przyczynę złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Nie było zatem racjonalnych powodów ku temu, aby wyjaśniać używając słów „...na wypadek niewykonania bądź nienależytego wykonania przez J. K. Umowy kredytowej na warunkach z niej wynikających...” charakter tej odpowiedzialności, gdyż wynikał on z wcześniejszego odwołania się do umowy kredytowej i roli, jaką w jej zawarciu odegrała powódka składająca oświadczenie o poddaniu się egzekucji.

Istniała jednak potrzeba, aby takiej treści oświadczenie wprowadzić do aktu notarialnego dla zachowania poprawności konstrukcyjnej odpowiedzialności z art. 777 § 1 pkt 5 kpc. Ten przepis w brzmieniu obowiązującym w dacie składania oświadczenia przez powódkę wymagał, aby w akcie notarialnym, w którym dłużnik poddał się egzekucji zostały określone warunki upoważniające wierzyciela do prowadzenia egzekucji.

Oświadczenie powódki zostało tak skonstruowane, że uzależniało jej odpowiedzialność z aktu notarialnego (...) od niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez J. K.. Miało więc warunkowy charakter i jego konstrukcja, co trafnie przyjął Sąd Okręgowy, została oparta na warunku z art. 89kc. Czym innym bowiem jak nie warunkiem jest poddanie się egzekucji z aktu notarialnego na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez kredytobiorcę, którym składająca oświadczenie nie była. O tym, że to jej oświadczenie ma taki charakter przekonuje poza tym również i to, że nic nie stało na przeszkodzie aby powódka od zdarzeń dotyczących jej odpowiedzialności, która z racji śmierci dłużnika głównego i niewykonania zobowiązania się zmaterializowała, uzależniła możliwość egzekwowania wykonania jej obowiązku wprost z tego aktu notarialnego bez potrzeby dochodzenia spełnienia świadczenia na drodze procesu o zapłatę. Skoro jednak tego nie uczyniła i uzależniła swoją odpowiedzialność od ziszczenia się warunku w postaci niezrealizowania zobowiązania przez dłużnika głównego, wprowadziła warunek, którego konsekwencje trzeba oceniać na gruncie art. 94 kc.

Osoba, od której zachowania (niewykonanie zobowiązania) powódka uzależniła swoją odpowiedzialność realizowaną w uproszczony sposób, określony w art. 777 §

1 pkt 5 kpc, nie żyła w chwili składania oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Zatem warunek, od którego powódka uzależniła swoją odpowiedzialność z aktu notarialnego, nie mógł się ziścić albowiem zdarzenie w postaci niewykonania zobowiązania już nastąpiło i było związane ze śmiercią dłużnika głównego, który nie

mógł już zmienić ani zakresu ani sposobu wykonania zobowiązania, za które zgodnie ze złożonym oświadczeniem powódka miała odpowiadać.

Warunek będący elementem oświadczenia woli jest zawsze zdarzeniem przyszłym i niepewnym, gdyż taki charakter nadał mu art. 89 kc. W tym wypadku warunkując swoją odpowiedzialność z aktu notarialnego powódka związała ją ze zdarzeniem, które już wystąpiło i skutki jego wystąpienia były jej znane. Zatem niewątpliwie warunek, który zastrzegła, jest przeciwny ustawie, gdyż nie spełnia konstrukcyjnych założeń przyjętych w art. 89 kc (nie jest zdarzeniem przyszłym i niepewnym).

Skoro przewidziane w (...) aktu notarialnego (...) oświadczenie powódki o poddaniu się egzekucji z tego aktu nabierało prawnej skuteczności o ile zrealizuje się zastrzeżony w nim warunek, to ten warunek kwalifikowany być musi jako zawieszający. Istota warunku zawieszającego sprowadza się do uzależnienia powstania skutków czynności prawnej od nastąpienia określonego zdarzenia. W tym wypadku powódka uzależniła je od sytuacji leżącej po stroniedłużnika głównego związanej z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Jej zaistnienie miało uruchamiać jej odpowiedzialność z tego aktu. Trafny zatem jest wniosek, że cała czynność (oświadczenie o poddaniu się egzekucji z aktu notarialnego) - z uwagi na charakter zastrzeżonego warunku - jest nieważna. Sprzeczny bowiem z ustawą warunek zawieszający skutkuje nieważnością całej czynności prawnej, której stanowił konstrukcyjny element (art. 94 kc).

Konsekwencją nieważności czynności prawnej, która stanowiła podstawę nadania klauzuli wykonalności jest konieczność pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 pkt 1 kpc), co nietrafnie kwestionuje apelacja.

Nieistotne dla oceny skuteczności apelacji i dlatego nie wymagające omówienia są podniesione w niej zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 61 § 1 kc, 881 kc, 884 § 1 kc i 366 § 1 kc gdyż o skuteczności powództwa decydowało stwierdzenie, że zastrzeżenie w czynności prawnej zawieszającego warunku sprzecznego z ustawą powoduje nieważność czynności i w tej sprawie prowadzi do konieczności pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, którego nieważna czynność stanowiła podstawę.

Sąd Apelacyjny nie podziela również zarzutów apelacji naruszenia pozostałych, poza omówionym wcześniej art. 840 kpc, wskazanych w niej przepisów postępowania.

W szczególności nie doszło do naruszenia art. 316 § 1 kpc, gdyż Sąd Okręgowy orzekając miał na uwadze materiał dowodowy zebrany w toku postępowania. Wskazane w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego odwołujące się do regulacji art. 316 § 1 kpc są w istocie zarzutami naruszenia art. 233 § 1 kpc, a więc wadliwej oceny zebranych dowodów i niewyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Jednak również tak rozumiane zarzuty apelacji nie są skuteczne.

To, że powódka była poręczycielką długu i uznawała istnienie długu oraz złożyła oświadczenie w „celu polubownej spłaty” - jak twierdzi apelacja, nie ma znaczenia dla oceny charakteru jej oświadczenia i formy jaką ono przybrało. W każdym razie skarżąca nie wykazała, wbrew wyraźnej treści oświadczenia złożonego w akcie notarialnym, że nie było zamiarem powódki uzależnienie skuteczności poddania się egzekucji od ziszczenia się warunku, który towarzyszył jej oświadczeniu.

Co więcej, zupełnie dowolne są twierdzenia apelacji, że uzależnienie poddania się egzekucji z aktu notarialnego od spełnienia świadczenia przez J. K. nie jest warunkiem, gdyż poza własnym i korzystnym dla pozwanej rozumieniem jego znaczenia pozwana nie przedstawiła w toku postępowania argumentów i dowodów świadczących o konieczności innego rozumienia sensu kwestionowanego oświadczenia powódki, co było konieczne w sytuacji, gdy z treści oświadczenia wynika wniosek zgoła odmienny.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 kpc apelację oddalił, a o kosztach postępowania apelacyjnego orzekł na podstawie art. 98 kpc. Powódka była reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, a zatem żądana stawka wynagrodzenia w kwocie 3600 zł. nie mogła zostać powiększona o podatek VAT, co uczynił jej pełnomocnik. Dlatego żądana kwota wynagrodzenia zasadniczego w wysokości 3600 zł. została powiększona o

poniesione koszty dojazdu w kwocie 828 zł. co łącznie uzasadnia zasądzenie na rzecz powódki od pozwanej kwoty 4428 zł.